

A TÁRSASÁGI SZERZŐDÉS ÁLTAL ELŐÍRT HOZZÁJÁRULÁS A JOGNYILATKOZAT BÍRÓSÁG ÁLTALAI PÓTLÁSA SZEMPONTJÁBÓL

A felperes által – joggal való visszaélés miatt - pótolni kért nyilatkozat nem jogszabály által megkívánt nyilatkozat mert nincs olyan jogszabályi rendelkezés, amely előírná, hogy az üzletrész átruházási szerződéshez a taggyűlés jóváhagyása szükséges. Ilyen követelményt a társasági szerződés tartalmaz.

Egyébként egy jognyilatkozat pótlására irányuló kereseti kérelem akkor vezethet sikerre, ha az alperes egy létrejött szerződésben kifejezett kötelezettséget vállalt adott tartalmú szerződéses nyilatkozat megtételére vagy egy azt feltételező teljesítésre(Ptk.5.§.(3) bekezdés, Ptk.295.§, Gt. 123.§. (1) bekezdés).

A felperes 2006. december 5-én az alperesi társaság szempontjából kívülálló személynek ajándékozta az alperesi társaságban meglévő 100.000,- forint névértékű üzletrészét. Az alperes társasági szerződése szerint az üzletrész átruházási szerződéshez a társaság jóváhagyása volt szükséges. Az alperes a 6/2007. számú taggyűlési határozatával az ajándékozást nem hagyta jóvá. A felperes a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara mellett szervezett Választott Bíróság előtt indított eljárást e határozat hatályon kívül helyezése iránt. A választott bíróság Vb/07121. számú ítéletével az alperes 2007. május 17. napján kelt 6/2007. számú taggyűlési határozatát hatályon kívül helyezte. Ítéletének indokolása szerint a támadott társasági határozat indokolást nem tartalmazott, illetőleg az alperesi társasági szerződés nem határozta meg azokat a feltételeket, eseteket, illetőleg jogi körülményeket, amelyek alapul szolgálhattak volna a beleegyezés megtagadásához.

Ezt követően az alperes 2008. március 28-án arról tájékoztatta a felperest, hogy taggyűlés tartása nélkül meghozott 1/2008. számú újabb határozatával a felperes üzletrész átruházásához nem járult hozzá. A felperes az újabb határozat hatályon kívül helyezése iránt ismét keresetet terjesztett elő a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara mellett szervezett Választott Bíróságnál 2008. április 23-án. A Választott Bíróság 2008. október 18-án kelt végzésével az eljárást megszüntette arra tekintettel, hogy az eljárásra nincs hatásköre, időközben ugyanis az alperesi társasági szerződést akként módosították, hogy az már nem tartalmaz választott bírósági kikötést.

A felperes ezt követően 2008. október 27-én nyújtotta be keresetlevelét az elsőfokú bírósághoz, amelyben egyrészt az alperes taggyűlés tartása nélkül hozott 1/2008. számú határozatának hatályon kívül helyezését kérte, másrészt kereseti kérelmet terjesztett elő az iránt, a bíróság ítéletével pótolja az alperes azon jognyilatkozatát, amellyel a taggyűlés hozzájárul, hogy a felperes 100.000,- forint névértékű üzletrésze N.A kívülállóra átruházásra kerüljön. Keresetében hivatkozott arra, hogy az üzletrész átruházási szerződés és így az alperesi cégben történő csekélyebb mértékű tulajdonszerzés nem sérti sem az alperes, sem az alperesi tagság érdekeit. Hivatkozott arra, hogy az támadott határozat nem áll rendelkezésére és így az alperes változatlanul

nem adta indokát annak, hogy a jóváhagyást miért tagadta meg. Utalt a Pécsi Ítéltábla Pf.V.20.433/2007/3.számú ítéletére.

Kereseti kérelmét a Ptk.5.§.(2) bekezdésében, a Ptk.295.§-ában, valamint a Gt. 126.§.(1) bekezdésében írtakra alapította, hivatkozott arra, hogy az 1997.évi CXLIV. törvény 137.§.(1) bekezdése lényegében azonos módon szabályozta a taggyűlés jóváhagyását a jelenlegi Gt.126.§-ával.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a támadott 1/2008. számú alperesi határozatban az alperes indokát adta, miért tagadta meg a szerződés jóváhagyását. Az egyik indok az összeférhetetlenség, a másik pedig a szerződés érvénytelensége volt. Álláspontja szerint a jóváhagyni kért üzletrész ajándékozási szerződés színlelt szerződés, az a Ptk.207.§.(6) bekezdése szerint bírálendő el, a semmisség megállapításához a Ptk.234.§.(1) bekezdés szerint külön eljárásra nincs szükség. Hivatkozott arra, hogy az üzletrész ajándékozási szerződés lényegében azt célozta, hogy a megajándékozott személyhez egyértelműen köthető M. Z. – aki az általa vezetett és tulajdonolt cég révén az alperes versenytársának tekintendő – betekintést nyerhessen az alperesi társaság könyveibe, nyilvántartásaiba, egyéb irataiba. Hivatkozott arra, hogy a jóváhagyni kért ajándékozási szerződés adásvételi szerződést leplez és így a szerződés tárgyát képező üzletrészre az alperesi társaság tagjainak, illetőleg a társaságnak elővételi joga van.

Az elsőfokú bíróság végzésével az 1/2008. számú határozat hatályon kívül helyezése vonatkozásában a pert megszüntette. A végzés a Győri Ítéltábla helybenhagyó határozatával jogerőre emelkedett.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a felperes keresetét elutasította. Ítéletének indokolása szerint azt követően, hogy a bíróság az alperes taggyűlés tartása nélkül hozott 1/2008. számú határozata felülvizsgálatára irányuló kereseti kérelem vonatkozásában a pert megszüntette, már nincs olyan jognyilatkozat, melynek pótlása körében a bíróságnak határoznia kellett volna. Az 1/2008. számú érvényes és hatályos nyilatkozattal rendelkezésre áll olyan jognyilatkozat, amelynek a kereseti kérelem a pótlását kéri.

Ez ellen az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, melyben az elsőfokú ítélet megváltoztatását kérte oly módon, hogy az ítéltábla adjon helyt a felperes jognyilatkozat pótlása iránti kereseti kérelmének, azaz pótolja az alperesi gazdasági társaság azon jognyilatkozatát, amellyel a taggyűlés hozzájárul ahhoz, hogy a felperes üzletrésze a kívülálló N.A. számára átruházásra kerüljön. Fellebbezésének indokolásában hivatkozott arra, hogy az alperesi határozat a Ptk.199.§. szerint valamint a Ptk.202.§-a szerint semmisnek tekintendő, a semmisségre határidő nélkül lehet hivatkozni, annak megállapításához a Ptk.234.§.(1) bekezdés alapján külön eljárásra nincs szükség. Hangsúlyozta, hogy az alperes jogszabálysértő módon járt el, amikor a határozat meghozatalakor nem volt tekintettel a Választott Bíróság korábbi ítéletében foglaltakra. Álláspontja szerint a permegszüntető végzés is megalapozatlan és jogszabálysértő.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Előadta, hogy a felperes a perindításra nyitva álló 90 napos jogvesztő határidőt elmulasztotta, így az elsőfokú bíróság helyesen döntött akkor, amikor e vonatkozásban a pert megszüntette, a hatályos és érvényes 1/2008. számú határozat alapján pedig nincs mód és lehetőség arra, hogy az alperes jognyilatkozata pótlásra kerüljön.

A fellebbezés az alábbiak szerint alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, és érdemben helyesen döntött. Az elsőfokú ítélet indokolásában írtakkal azonban az ítéletábra nem ért egyet az alábbiak miatt:

A felperes által a kereseti kérelemben hivatkozott Ptk.295.§. és Ptk.5.§. ad lehetőséget arra, hogy valamely nyilatkozat bírósági ítélet útján kerüljön pótlásra.

A Ptk.5.§-a szerint a törvény tiltja a joggal való visszaélést. A joggal való visszaélés különös esete a Ptk.5.§.(3) bekezdése szerint az, ha a joggal való visszaélés jogszabály által megkívánt nyilatkozat megtagadásában áll és ez a magatartás közérdeket, vagy különös méltánylást érdemlő magánérdeket sért. Ilyenkor a bíróság a fél jognyilatkozatát ítéletével pótolhatja, feltéve hogy az érdeksérelem másképpen nem hárítható el.

Jognyilatkozat pótlására a Ptk. 5.§ (3) bekezdés alapján akkor kerülhet sor, ha a jogszabály által megkívánt nyilatkozatot az alperes egyáltalán nem tette meg, vagy azt elutasító tartalommal tette meg. Nyilvánvaló, hogy az elutasító tartalmú nyilatkozat is jognyilatkozat, ez tehát nem képezheti akadályát annak, hogy a Ptk.5.§.(3) bekezdése alapján kereseti kérelmet indítsanak a jognyilatkozat pótlása iránt és az adott esetben eredményre is vezessen.

Ugyanakkor egységes a bírói gyakorlat abban, hogy a szerződéses nyilatkozat pótlására e jogszabályhely alapján nincs lehetőség. A felperes által pótolni kért nyilatkozat nem jogszabály által megkívánt nyilatkozat mert nincs olyan jogszabályi rendelkezés, amely kifejezetten azt tartalmazná, hogy az üzletrész átruházási szerződéshez a taggyűlés jóváhagyása szükséges. Ilyen követelményt legfeljebb a társasági szerződés tartalmazhat. A 2006. évi IV. törvény (Gt.) 123.§. (1) bekezdése szerint a társasági szerződésben a tagok egymásnak elővásárlási jogot biztosíthatnak, illetve az üzletrész harmadik személyre történő átruházását egyéb módon korlátozhatják, vagy feltételhez köthetik. Lényegében ezzel azonos szabályozást tartalmazott az 1997.évi CXLIV. törvény (rég. Gt.) 137.§.(1) bekezdése, mely szerint a tagok az üzletrész kívülálló személyre történő átruházását a társaság beleegyezéséhez köthetik, a beleegyezés megadásának illetve megtagadásának feltételeit a társasági szerződésben kell szabályozni. Vagyis a Gt.123.§-a alapján a társasági szerződés rendelkezhet úgy – és ez egy szerződéses nyilatkozat – hogy az üzletrész átruházását a társaság korlátozni kívánja azzal, hogy azt hozzájáruláshoz köti (Ptk.215.§.). Ilyenkor, mint jelen esetben is, a társaság legfőbb szervétől származó hozzájárulás – mint jognyilatkozat – a társasági szerződés alanyainak tekintendő tagok, nem pedig a

jogszabály előírása folytán szükséges, ezért pótlására a Ptk. 5. §. (3) bekezdés nem ad alapot.

A Ptk.295.§-ára alapított kereseti kérelem akkor vezet sikerre, ha a felperes bizonyítani tudja, hogy az alperes egy létrejött szerződésből eredően kifejezett kötelezettséget vállalt adott tartalmú szerződéses nyilatkozat megtételére. Az e jogszabályhely alkalmazásával hozott bírói ítélet az eredeti szerződési cél megvalósítása érdekében a szerződésben vállalt kötelezettség teljesítésének pótlására hivatott. Ezzel kapcsolatban az állapítható meg, a felek között nem jött létre olyan szerződés, amelyben az alperes kifejezetten vállalta volna hozzájáruló tartalmú nyilatkozat megtételét a felperes irányába. A társasági szerződés alapján nem áll fenn olyan kötelezettsége az alperesnek, hogy hozzájáruló tartalmú nyilatkozatot adjon. Így a Ptk. 295.§ alapján nincs helye az alperesi jognyilatkozat pótlásának.

A jognyilatkozat esetleges pótlásától független az, hogy a társasági határozat hatályon kívül helyezésének lehet-e helye határidőben előterjesztett kereseti kérelem esetén a Gt.45.§-a alapján.

Mindezekre tekintettel az ítélőtábla az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét a fenti eltérő indokok alapján a Pp.253.§.(2) bekezdés szerint helybenhagyta.

Győri Ítélőtábla Gf.IV.20.085/2009/4.szám